

Datum
2022-10-13
Vår referens
Ingela Löfqvist-Kressander
Utredningssekreterare
Ingela.Kressander@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av Anders Andersson (V) om att utveckla arbetet för Malmös äldre med annat modersmål än svenska STK-2021-1732

Sammanfattning

Anders Andersson (V) föreslår i en motion att Malmö stad ska utveckla arbetet för Malmös äldre med annat modersmål än svenska. Motionären föreslår att ett första steg kan vara en systematisk språkinventering, synliggörande av språkkompetenser och var de finns, samt matchning mot behoven. Ett andra steg skulle enligt motionären kunna vara att även möta kulturella och kulinariska preferenser.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden skriver i sitt yttrande över motionen bland annat att man arbetar i linje med rådande forskning och evidens med att säkerställa att samtliga individer får sina behov tillgodosedda. Där det är möjligt försöker även nämnden att matcha personer som får insatser av nämnden med medarbetare utifrån språkkompetenser.

I Socialstyrelsens *Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom* konstateras att personcentrerad omvårdnad innebär att man särskilt beaktar behov relaterade till att personer har annan kulturell eller språklig bakgrund.

Alla brukare ska ha en individuell anpassning av insatserna från vård och omsorg, både de som har en demenssjukdom och de som inte har det. En individuell plan och en levnadsberättelse bör upprättas och uppdateras utifrån varje brukares behov och förmågor, oavsett var man är född.

Förslaget är att motionen anses besvarad med vad som redovisas i ärende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige anser motion av Anders Anderssons (V) om att utveckla arbetet för Malmös äldre med annat modersmål än svenska besvarad med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

Beslutsunderlag

- Motion av Anders Andersson (V) om att utveckla arbetet för Malmös äldre med annat mo-

dersmål än svenska

- Remissvar från hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 220429 § 59 med Särskilt yttrande (M+C)
- G-Tjänsteskrivelse ksau 221024 Motion av Anders Andersson (V) Utveckla arbetet för Malmös äldre med annat modersmål än svenska

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-10-24

Kommunstyrelsen 2022-11-09

Kommunfullmäktige 2022-12-20

Beslutet skickas till

Motionären

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Ärendet

Anders Andersson (V) föreslår i en motion att Malmö stad ska utveckla arbetet för Malmös äldre med annat modersmål än svenska. Motionären föreslår att ett första steg kan vara en systematisk språkinventering, synliggörande av språkkompetenser och var de finns, samt matchning mot behoven för att utveckla mötesplatser, hemtjänst och äldreboenden att bättre möta behoven hos äldre utan svenska som modersmål. Ett andra steg för att välkomna äldre med annat modersmål än svenska skulle kunna vara att även möta kulturella och kulinariska preferenser.

Under ärendets beredning har hälsa-, vård- och omsorgsnämnden getts möjlighet att yttra sig.

Bakgrund

Antalet äldre med annat modersmål än svenska kommer att öka under kommande år. Gruppen ”utrikes född” är en heterogen grupp. Det finns dels de som levt länge i Sverige, och dels de som invandrat som äldre. Behov och utformning av vården och omsorgen påverkas på olika sätt, då människor som kommit till Sverige har gjort så under olika delar av sitt liv, och under olika förutsättningar¹.

Alla brukare ska ha en individuell anpassning av insatserna från vård och omsorg, oavsett var man är född. En individuell plan upprättas och uppdateras utifrån varje brukares behov och förmågor². Att betrakta personer som är utrikes födda som en grupp med gemensamma förutsättningar och behov kan i sämsta fall inkräkta på att vården och omsorgen utformas utifrån brukarens individuella önskemål och behov³.

I Socialstyrelsens *Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom* konstateras att personcentrerad omvårdnad innebär att man särskilt beaktar behov relaterade till att personer har annan kulturell eller språklig bakgrund.

Lika viktigt som att kunna språket är att förstå och känna till brukarens referensramar och lev-

¹ <https://malmo.se/Redovisningar/Rapport-om-Boende-och-flyttmonster-hos-Malmo-aldre-befolkning.html>

² SOSFS 2014:5 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS.

³ Vem är den äldre, Nationella institutet för forskning om äldre och åldrande, NISAL. En av underlagsrapporterna till SOU 2017:21 Läs mig! Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg för äldre personer.

nadsberättelse, för att kunna tolka vad brukaren vill förmedla⁴. Att göra en levnadsberättelse är ett sätt att underlätta förståelsen. Att göra en levnadsberättelse finns med som en fråga i hälsa-, vård- och omsorgsnämndens checklista då en brukare flyttar in på ett särskilt boende.

I språklagen (2009:600) regleras att de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska ska skyddas och främjas. Malmö stad är sedan 1 februari 2015 en del av det finska förvaltningsområdet, vilket innebär att sverigefinska Malmöbor har utökade rättigheter, vilket hälsa-, vård- och omsorgsnämnden framhåller i sitt yttrande.

Enligt förvaltningslagen (2017:900) bör kommunen använda tolk för att personer som behöver det ska kunna ta tillvara sin rätt i kontakten med myndigheter.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens yttrande

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden instämmer med motionären gällande vikten av att personer ska kunna fortsätta kommunicera sina behov av stöd och hjälp även vid en situation där demenssjukdom eller annan sjukdom gjort att personen tappat det svenska språket. Inte sällan leder demenssjukdom till att personen som drabbats har svårt att kommunicera. Nämnden arbetar i linje med rådande forskning och evidens med att säkerställa att samtliga individer får sina behov tillgodosedda. Där det är möjligt försöker även nämnden att matcha personer som får insatser av nämnden med medarbetare utifrån språkkompetenser.

På grund av att Malmö är finskt förvaltningsområde⁵ har nämnden valt att samla personal med språkkompetens inom det finska språket och ska skapa inriktningsavdelningar inom särskilt boende. Detta görs för att svara upp mot rådande lagstiftning.⁶

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad med hänvisning till att nämnden redan arbetar aktivt med att säkerställa att brukare och patienter får sina behov tillgodosedda oavsett modersmål.

M och C, med instämmande av KD, anmäler särskilt yttrande. Nämndens yttrande i sin helhet finns bifogat i ärende.

Stadskontorets bedömning och förslag

Antalet äldre med annat modersmål än svenska kommer att öka under kommande år. Gruppen ”utrikes född” är en heterogen grupp. Alla brukare ska ha en individuell anpassning av insatserna från vård och omsorg. En genomförandeplan upprättas och uppdateras utifrån varje brukares behov och förmågor, oavsett var man är född och vilket modersmål man har. Att göra en levnadsberättelse är ett sätt att underlätta förståelsen av brukaren.

Med beaktande av hälsa-, vård- och omsorgsnämndens yttrande, föreslås att motionen ska anses besvarad med vad som redovisas i ärendet.

Ansvariga

Anna Westerling Ekonomidirektör

⁴ Vem är den äldre, NISAL

⁵ I en kommun som är ett finskt förvaltningsområde har sverigefinnar rätt till äldreomsorg helt eller delvis på finska.

⁶ Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör